

MODEL POLICY PARADOX I.

**POL 498 ROZHODOVÁNÍ VE VEŘEJNÉ
SFÉŘE 3.3. 2016**

MODEL *POLICY* *PARADOX*

Autorkou Deborah Stone (anglicky, 350 stran)

Základní myšlenka: politické rozhodování je neparametrické (dvě shodná rozhodování nedopadnou stejně), dochází při něm k „paradoxům“, při kterých se střetávají principy, které jsou „hodné podpory“, avšak zároveň není možné jim vyhovět současně.

Určení: výkladový rámec pro pochopení policy

KONCEPT *POLIS*

Společenství i jednodušeji organizované, ale dostatečně velké, aby v sobě mělo elementy „politiky“ (a tím se odlišilo od trhu, tržní model vede podle S. k nedokonalému chápání procesu přijímání policy).

TRŽNÍ MODEL ROZHODOVÁNÍ

Klasické pohledy: „řešení“, „spravování kola“

1. Identifikace cílů
2. Identifikace možných akcí
3. Predikce výsledků akcí
4. Zhodnocení predikovaných výsledků akcí
5. Výběr akce s největší hodnotou vzhledem k cíli

Policymaking= sada jednorázových, víceméně
nepropojených rozhodnutí.

ALTERNATIVNÍ MODEL (STONEOVÁ)- ROZHODOVÁNÍ V POLIS JAKO „NEKONEČNÉ MONOPOLY“

Policymaking= proces, policies jsou „strategie“, jsou často propojené

Proces přijímání politik je kontinuální a „politický“ (zvíťezí – dočasně- pouze některé z cílů).

Politiky obecně neřeší konflikty trvale, často generují nové problémy.

TRH A POLIS- OMEZENÁ MOŽNOST ANALOGIÍ

Kategorie	Trh	Polis
Jednotka analýzy	Jednotlivec/unitární aktér	společenství
Motivace	sebezájem	sebezájem a veřejný zájem
Hlavní konflikt	sebezájem vs. sebezájem	sebezájem vs. veřejný zájem
Preference lidí	formuje si jednotlivec	vnější vliv
Kolektivní aktivita	soutěž	soutěž i kooperace
Kritéria pro rozhodnutí	maximalizace zisku, minimalizace nákladů	loajalita, maximalizace zisku, veřejný zájem
Základní jednotky analýzy	jednotlivci	skupiny
Podoba informace	dokonalá, přesná, dostupná	nejasná, interpretativní, strategicky manipulovaná

JEDNOTKA ANALÝZY

Trh- jeden „unitární“ aktér (jednotlivec, firma)

Polis- „komunita, složená z komunit“ (existují hranice), vlastní ideje, pravidla členství, hodnoty, způsoby komunikování, vnímání, energie, vůle (odlišná od jedince), distribuce a redistribuce zdrojů mezi členy: „*communities trying to achieve something as communities*“.

MOTIVACE

V **polis** převažuje **veřejný zájem** (může splývat se sebezájmem, ale může s ním být i v rozporu)

Příklad: veřejný zájem: čisté ovzduší, školy zadarmo

obecně sdílený sebezájem: nízké daně, možnost spalovat odpad

Patří sem i věci „dobré“ pro komunitu jako komunitu (způsob řešení problémů).

KLÍČOVÝ KONFLIKT

Zatímco v tržních modelech sebezájmy (příklad „paradox obchodního řetězce“)

V polis sebezájem vs. veřejný zájem

(příklad „problém obecní pastviny“)

PREFERENCE LIDÍ

V tržních modelech si formuluje jednatel ("uvnitř sebe")

V polis silný vliv/donucení okolí (referenční rámce)- mechanismy donucení, spolupráce a loajality.

SPOLUPRÁCE

Ideální trh- výhradně soutěžení (spolupráce je nedokonalostí trhu)

Polis- kooperace stejně důležitá jako soutěžení, nestálá,
strategická- prostředek reprodukce autority, minimálně stejně
významná jako donucení

KRITÉRIA PRO ROZHODNUTÍ

Trh- maximalizace užitku (nakupující x prodejci)

Polis- spolupráce přináší i problém loajality (přátelé x nepřátelé), ovlivňuje podobu rozhodování.

AGENTI PROCESU

Trh- jednotlivci/unitární aktéři

Polis- skupiny, organizace (agregují a artikulují zájmy jednotlivců, střetávají se s dalšími skupinami), proces tvorby policy je ještě víc než o policy o (re)formulování těchto skupin.

POVAHA INFORMACE

Trh - přesná, úplná, snadno dostupná

Polis- nekompletní, zatajovaná, modifikovaná, každým dostupná „jiný kousek“ informace, podléhá interpretaci, záleží na timingu i zarámování do širších hodnot.

ENERGIE FUNGOVÁNÍ

Trh- energie/zdroje se spaluje/konzumuje

Polis- zákony vášně- s vydanými náklady, politické schopnosti a autorita s opakováním roste

UZLOVÉ KATEGORIE ROZHODOVÁNÍ V POLIS

V rámci diskuse o přijímání politik se objevují tři uzlové body:

Cíle (Goals)

Problémy (Problems)

Řešení problémů (Solutions)

Proces přijímání politiky nezačíná nezbytně stanovením cílů, často jako první existuje problém, který je rámován v cílech a hledáno pro něj řešení

APLIKACE PP

Spurr 2007: politika kontroly obezity u původních obyvatel Kanady

Buchanan et. al. 2003: politiky výměny injekčních stříkaček narkomanů s nemocí AIDS ve státě Massachusetts

Řada parciálních aplikací (paradoxy v jednotlivých kategoriích).

KRITIKA PP

Kategorizace automaticky neznamená lepší pochopení procesu vytváření politiky

Odklon od tržního modelu OK, ne už srovnání se samotným tržním modelem (nejde v něm o rozhodování)

Slabší propojenost s ostatními teoriemi veřejné politiky (cílem porozumění, ne aplikace).

Ignoruje ostatní teorie vytváření politiky (teorie elit, inkrementalismus).

GOALS

POL 498, 3.3. 2016

CÍLE (GOALS)

Koncepty, dominující jazyku policy diskursu

Ospravedlnění akcí i „ne“ akcí

Kritéria pro hodnocení jednotlivých veřejných programů/rozhodnutí

Velmi abstraktní, umožňují řadu interpretací

Mezi jednotlivými cíli mohou vznikat „paradoxy“

PROBLÉMY (PROBLEMS)

Definice disparity mezi cíli a současným stavem

- Vzhledem k tomu, že cíle nejsou univerzálně akceptovány, je nutné problémy „demonstrovat“ a využít přitom určité interpretace cílů.
- Více způsobů: “jazyků“, jak problémy definovat, prezentovat a obhajovat svůj náhled na věc (Symboly, Čísla, Příčiny, Zájmy... následující přednáška)

ŘEŠENÍ (SOLUTIONS)

Spíše „*resolutions*“ (krátkodobá, nestabilní řešení)

V nejobecnějším smyslu snaha o změnu chování lidí

Různé způsoby (tresty a odměny, pravidla, přesvědčování, práva, reorganizace hierarchických vztahů)

CÍLE

Základní hodnoty, se kterými jsou spojovány Problémy a Řešení.

Spravedlnost distribuce (Equity)

Efektivita (Efficiency)

Bezpečnost (Security)

Svoboda (Liberty)

SPRAVEDLNOST DISTRIBUCE

- Souvisí s nalézáním spravedlivé distribuce

Co je „spravedlivá distribuce“, není zřejmé (Rawls, Nozick), umožňuje řadu interpretací

PŘÍKLAD S DĚLENÍM DORTU (STONE 40-42)

Možná řešení:

Stejné kousky, nestejná šance je získat: **členství**

Nestejně kousky pro různé „hodnosti, stejné kousky pro jednu hodnotu: **poziční distribuce (získaný status)**

Nestejně kousky, stejné uvnitř bloků: **připsaný status**

Nestejně kousky, ale stejná jídla: **změna hranice toho, co se rozděluje**

Nestejně kousky, stejná hodnota pro příjemce: **hodnota věci**

Nestejně kousky, stejné startovní podmínky: **soutěž**

Nestejně kousky, ale stejná šance je získat: **loterie**

Nestejně kousky, ale stejná šance rozhodnout o distribuci: **volba**

EFEKTIVITA (EFFICIENCY)

Není cílem „o sobě samým“.

Souvisí s analýzou vstupů a nákladů, centrální kategorie, je-li základem modelu trh

Špatně se měří

V polis často obtížné definovat, co je efektivní (**příklad s veřejnou knihovnou**, Stone 62-65)

OBTÍŽE SE ZKOUMÁNÍM EFEKTIVITY V POLIS

Výstupy:

1. Problém s definicí toho, co je nejlepší výstup
2. Jak srovnávat výstupy?
3. Různé skupiny různě profitují z různých výstupů

Vstupy:

1. Některé vstupy jsou zároveň výstupy
2. Které výstupy zahrnout při porovnávání se vstupy?
3. Jak zahrnout náklady na ztracenou příležitost?

EQUITY VS. EFFICIENCY = PARADOX?

ano	ne
Svírání nůžek snižuje motivaci lidí	Motivace lidí není určena jen distributivně
Svírání nůžek omezuje svobodu lidí rozhodovat se, která je nutná pro efektivitu	Svírání nůžek není v rozporu s inovací a experimentováním
Svírání nůžek vyžaduje byrokracii a zvyšuje náklady	Byrokracie je i výstupem

BEZPEČNOST (SECURITY)

Souvisí s potřebami a jejich uspokojováním

Jak rozlišit potřeby (needs) a touhy (desires)?

„Desires“ jsou politicky často definovány jako „needs“

Minimální definice *needs* (a tím i definice toho, co je nejnižší bezpečná úroveň): to, co je potřeba pro fyzické přežití.

Jde o velmi obtížně počítatelnou kategorii

PROBLÉMY S BEZPEČNOSTÍ V POLIS

1. Ocenění zdrojů: jen materiální nebo i symbolická hodnota
2. Mají potřeby absolutní nebo relativní standardy?
3. Má bezpečnost zahrnovat pouze okamžité přežití nebo dosažení širších cílů?
4. Má do bezpečnosti spadat řešení současných potřeb nebo i obrana vůči budoucím rizikům?
5. Mají být součástí bezpečnosti pouze potřeby jednotlivců nebo i relační vztahy (důstojnost, důvěra)?

BEZPEČNOST VS. EFEKTIVITA = PARADOX?

Ano	Ne
Lidé nejsou motivováni pracovat, když jsou zabezpečeni	Produktivita je vysoká, zejména v zemích s vysokou úrovní uspokojování potřeb
Čím větší bezpečnost, tím větší servisní sektor, který je nejméně produktivní	Neproduktivita servisního sektoru souvisí s tím, jak se měří produktivita
Ekonomická efektivita potřebuje technologické změny a inovace, které zhoršují situaci a úroveň bezpečnosti některých	Problém je možné politicky zvládat.

SVOBODA

Více pojetí, i minimalistické („Lidé mohou dělat to, co **nepoškozuje** druhé“ Mill 1858) vede k častým požadavkům na omezení svobody.

Pojetí, související se svobodou jako sebenaplněním, dokonce politická rozhodnutí **vyžadují**

SVOBODA A POŠKOZENÍ DRUHÝCH: JEDNOTLIVCI

1. Materiální poškození
2. Zvýšení risku budoucího poškození
3. Zhoršování kvality života
4. Emoční a psychologická poškození
5. Duchovní a morální poškození

SVOBODA A POŠKOZENÍ DRUHÝCH: SKUPINY

Strukturní poškození (politiky, omezující schopnost skupin fungovat)

Akumulativní poškození (škodlivé, pouze pokud činnost dělá hodně jednotlivců)

Poškození skupině vzniklá poškozením jejího člena

KONFLIKT HODNOT

1. Pokud poškození vzniká kombinací svobodné činnosti různých aktérů, či svobodu omezit?

2. Má existovat nějaká institucionalizovaná kontrola a omezení těch, kteří regulují systém svobod (typicky administrativního a vládního aparátu)?

BEZPEČNOST VS. SVOBODA VS. ROVNOST= PARADOX?

Ano	Ne
Bezpečnost znamená závislost	Bezpečí umožňuje dělat skutečně svobodná rozhodnutí
Soběstačnost je podmínka nezávislosti	Závislost na společnosti vytváří sféru osobní nezávislosti
Vláda nemá právo systematicky omezovat lidi (např. kuřáky) v nakládání se svým životem	Je možné vyčlenit oblasti, v nichž lidé svobodně rozhodují a ty, kde k tomu nejsou kompetentní
Distribuce znamená redistribuci, ti, co mají více, jsou méně svobodní	Rozšiřování možností znevýhodněných zvyšuje jejich svobodu
Svobodu nelze dělit, jen respekt k tomuto pravidlu zajišťuje skutečnou svobodu	Redistribuce svobod může expandovat celkovou míru svobody